

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Viitasaaren kaupunki katsoo, että lakiesityksen tavoite, työllisyyden edistäminen, on itsessään kannatettava. Myös tavoitteenasettelussa olisi kuitenkin perusteltua huomioida vaikeammin työllistettävät ja heidän työllistymisensä edistäminen.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

4.1.2 Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu

Viitasaaren kaupunki esittää järjestämisvastuun muuttamista siten, että jokaiselle kunnalle tulee järjestämisvastuu Te-palveluista ja yhteistyö kuntien välillä toteutuisi vapaaehtoisuuden pohjalta, kuntalain 8 § luvun mukaisesti. Tämä selkeyttäisi työnjaosta sopimista sekä olisi rahoitusvastuun ja toimivallan osalta tasapainoisempi. Mikäli tämä ei ole mahdollista, toissijaisesti tulisi järjestämiskriteereitä muuttaa siten, että lakisäätöiset yhteistyön kautta muodostettavien alueiden kriteereissä on joustavuutta sekä työvoimamäärän että työssäkäyntialueen tarkoituksenmukaisuuden näkökulmasta. Tässä pitäisi pyrkiä siihen, että työllisyysalueita arvioidaan ensisijaisesti riittävän rahoituksen sekä kyvyn tarjota yhdenvertaisia palveluita perusteella ja vasta toissijaisesti työvoima- työssäkäyntikriteerin. Samoin tulisi mahdollistaa, että kahden tai useamman järjestämisvastuussa olevan tahon keskinäisellä yhteistoiminnalla voidaan ylittää riittävän rahoituksen ja yhdenvertaisuuden vaatimukseen. Tätä kautta esim. Pohjoinen Keski-Suomi ja Jy-väskylän keskinäiset yhteistyöjärjestelyt tukevat koko alueen järjestämisvaatimusten toteutumista.

4.1.3 Kunnille siirtyvien tehtävien rahoitus

Viitasaaren kaupunki katsoo, että tämä jakosuhte on kaupungin ja koko pohjoisen Keski-Suomen kannalta epäedullinen eikä kuvaile siirtyvien tehtävien tarveperusteisuutta. Viitasaaren kaupunki esittää jakosuhteeksi 50 prosenttia työkäiset ja 50 prosenttia laaja työttömyys.

Mikko Kesä Oy:n tekemän laskennallisen kuntakohtaisen nykytilan perusteella Pohjoisessa Keski-Suomessa käytetään nykyisin Te-palveluiden rahoitusta selvästi enemmän kuin alueelle tuleva valtionosuuslisäys. Palveluiden tämänhetkinen käyttö perustuu asiakastarpeisiin sekä kuntien omaan aktiivisuuteen edistää työllisyyttä. On epätarkoituksenmukaista, että uudistus vähentää merkittävästi nykytilan laskennallista rahoitusta. Valtionosuuskriteerin muutos (50 - 50) tasoittaisi tätä eroa. Toisena tärkeänä asiana Viitasaaren kaupunki pitää siirtymäajan pidentämistä esite-tystä kahdesta vuodesta. Siirtymäkauden rahoitus tulisi olla myös laajemmin porrastettu esim. joulukuu 2024 ja 2025 rahoituksesta 75 %, vuoden 2026 50 % ja vuoden 2027 25 % tulisi laskennallisen nykytilan valtionosuusrahoitukseen. Perusteena tähän on muutoksen toimeenpanokyvyn varmistaminen kunnissa. Huomioitavaa on, että Pohjoisen Keski-Suomen alueen kunnista yhtä lukuun ottamatta kunnat eivät ole työllisyyden kuntakokeilussa. Myös tämä perustelee sitä, että valmisteluajan rahoitus tulee turvata.

4.1.4 Kunnan vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta

Viitasaaren kaupunki vaatii, että palveluiden osalta kuntien palkkatukityöllistäminen tulee säilyttää. Palkkatukityöllistämällä on keskeinen merkitys niin Viitasaaren kaupungille kuin koko Pohjoisen Keski-Suomen kunnille. Palkkatukityöllistämällä on vastattu Viitasaarella vaikeaan työttömyystilanteeseen ja pitkäaikaistyöttömien/ osatyökykyisten asiakkaiden tarpeisiin. Viitasaaren kaupunki on ollut aktiivinen pitkäaikaistyöttömien tukityöllistäjä niille henkilöille joilla ei ole ollut mahdollisuuksia työllistyä suoraan yrityksiin. Tärkeää on että säilytetään mahdollisuus sille, että asiakkaita voidaan poluttaa eteenpäin yrityksiin kuntien palkkatukityösuhteiden jälkeen. Tällä parannetaan asiakkaiden kiinnittymistä avoimille työmarkkinoille sekä lisätään palveluiden kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta. Kuntien palkkatukityöllistämällä työllistymistä edistävänä palveluna on myös vaikutusta siihen, että järjestäjä ja alueen kunnat voivat osoittaa palveluiden tarvelähtöisen ja yhdenvertaisen tarjonnan esimerkiksi pitkäaikaistyöttömille. On myös huomattava, että palkkatukityöllistämisen kaltaisella palvelulla on vaikutusta työttömyyskriteerin perusteella maksettavaan valtionosuuslisäykseen.

4.1.8 Työllistymistä edistävä monialisen tuen yhteistoiminta

Viitasaaren kaupunki pitää tärkeänä että kunta lisää toimijoihin jotta, esityksen tavoitteet asiakkaan palveluiden yhteensovittamisesta onnistuu.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 Pääasialliset vaikutukset:

Lakiesityksessä arvioidaan TYP-toiminnan vaikuttavuutta yleisellä tasolla. Vaikuttavuusarvioinnissa painottuvat TYPin asiakasmäärät ja asiakasprofiili. Tarjotut palvelut ja niiden vaikutukset asiakkaiden tilanteeseen jäävät sen sijaan vaikuttavuusarvioinnissa huomiotta tai vähälle huomiolle.

Vaikuttavuusarvioinnin näkemys siitä, että TYP-asiakkuuden päättymisen syynä ei saisi olla asiakkaan työllistymisen ei ole perusteltu. TYP-asiakkaan työllistymisen avoimille työmarkkinoille on useimmiten pitkä prosessi ja seurausta monista TYPissä asiakkaalle tarjotuista palveluista. Monet asiakkaat tarvitsevat myös työllistymisvaiheessa erityistä tukea, jota he saavat TYPissä ja palvelujen yhteensovittamista. Työllistymisessä, kuten monissa muissakin asiakkuuden päättymisistä on kyse

TYP-toiminnan vaikutuksista ja asiakkaiden tilanteiden saamisesta TYPin palveluiden avulla eteenpäin.

Vaikuttavuusarvioinnissa kiinnitettiin huomiota myös asiakkuuden päättämiseen, jos asiakkaan tilanteessa ei ole saatu aikaan muutosta. Monialainen työskentely ei kuitenkaan ole kaikkien asiakkaiden kohdalla oikea-aikaista asiakkaan palvelutarpeen ollessa esimerkiksi sotepalveluis-sa.

Lakiesityksen myötä kunnan palvelupaketti heikkenee jälleen kerran nyt palkkatukityöllistämisen loppuessa. 2023 heikkenee kuntouttavan työtoiminnan mennessä hyvinvointialueelle. Kunnilta viedään työkalut työllistämiseen ja vaarana on maksajan rooliin jääminen. Pienet kunnat häviävät koska yritystyöpaikkoja ei ole niin paljon kuin isoissa kaupungeissa.

Rahoitus tulee olemaan riittämätön toiminnan järjestämiseen. Keski-Suomen alueella lähes kaikki kunnat olivat rahoituksen osalta häviäjiä ja suuri voittaja rahoituksessa näyttäisi olevan Uusimaa. Rahoituksen tullessa kuntiin eikä järjestävälle taholle, on vaikeaa löytää järjestäjää joka luottaa siihen että rahaa järjestämiseen tulee.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

Sairauslomalla olevien henkilöiden pääseminen oikealle etuudelle (eläkkeelle). Tämä epäkohdan poisto pitää ratkaista näissä lakimuutoksissa.

Valtion ns. perälautamalli oikeus määrätä järjestämisalueesta, rikkoo kuntien perustuslaillista oikeutta järjestää toimintaansa niin kuin parhaimmaksi näkevät.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

-

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille

- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

-

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- valtakunnalliset tavoitteet
- työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät
- alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

-

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

-

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?
- kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)
- kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli

- eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta
- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta
- edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

**Laki palkkaturvain muuttamisesta;
Laki merimiesten palkkaturvain muuttamisesta**

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

**Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;
Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

-

**Laki työsopimuslain muuttamisesta;
Laki merityösopimuslain muuttamisesta**

-
Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;
Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

-
Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;
Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;
Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

-
Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;
Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;
Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;
Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;
Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;
Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-
Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-
Laki tuloverolain muuttamisesta;
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;
Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-
Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-
Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-
Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

-

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

-

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

-

Honkanen Tiina
Viitasaaren kaupunki - Työllisyyspalvelut